

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ref. lel. és
TÁRSSZERKESZTŐ:
PÁAI GUSZTÁV,
ref. koll. tanár

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Értekezlete“

Megjelenik

minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre 4 kor. Negyed évre 1 kor.
Fél évre 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Báró Bánffy Dezső riadója.

A reformátusok egyetemes konventje f. hó 9-én délelőtt kezdette meg a 3-4 napra terjedő gyűlését a református főgimnázium dísztermében Bánffy Dezső báró, egyetemes főgondnok világi és Antal Gábor dunánuli püspök egyházi elnöklésével. A konventen megjelentek: Dégenfeld Lajos gróf, Darányi Ignác és Tisza István gróf főgondnokok, Baksay Sándor, Kenessey Béla és Erős Lajos püspökök, György Endre, Vécsey Tamás, Dokus Ernő gondnokok, Nagy Dezső ügyész, Baksa Lajos dr. egyet. előadó stb. A konventet Antal püspök buzgó imája nyitotta meg, utána pedig Bánffy Dezső báró főgondnok mondott megnyitó beszédet, a többek között a következőket jelentvén ki:

Eddig nem láttam szükségét annak, hogy az üléseket elnöki megnyitóval vezessem be. A konvent, mint egyszerű közigazgatási szervezet, nézetem szerint nem arra való, hogy abban hangulatkereső beszédek tartassanak. Hogy most mégis ez alkalommal kivételt teszik és az összehívott konventi ülésen néhány bevezető szót látok szükségesnek elmondani, méltóztassék azt a rendkívüli időnek tulajdonítani, azoknak a beteges tüneteknek, amelyek a felekezetek közötti békét látszanak veszélyeztetni, sőt már a felekezeti háboruszkodást is kilátásba helyezték.

Megvallom őszintén, hogy nekem a helyzet ilyen alakulása nem meglepetés. Már 1902. nov. 8-án az erdélyi egyházkerület közgyűlésén elnöki megnyitót a költő szavait idézve, így kezdettem:

„Megnehezült az idők vészes járása feletünk!”

Azóta sérelmeink sorozata napról napra növekedik. Ismételt és ismételt panaszok dacára sem tudunk orvoslásokat kapni az 1848: XX. t. c. 2. szakasza értelmében fennálló törvénytelen ségekkel szemben. Igaz, hogy a hivatkozott törvény cikk 3. szakasza részben való végrehajtása címén az anyagiak tekintetében kedvezőbb helyzetbe jutottunk.

Távol áll tőlem, hogy én a kialakult helyzetért a katolikusokat vádolnám. Jogukban áll nekik is egyházuk és felekezetük érdekében szervezkedni. A teljes egyenlőség és viszonyosság általában törvényileg biztosított jogaink érdekében mi törvényrel kezünkben mással szemben, mint a kormánnyal, mint az államhatalommal szembe nem állhatunk.

Sajnos, ma már a tollal és szóval folytatott háboruban benne vagyunk. A lami életünket, társadalmi nyugalmunkat és az egymás közötti békét dülják fel. ha ez tovább tart. Vissza kell térni Deák Ferencz álláspontjára, végleg kell az állam és egyház közötti viszonyt rendezni,

természetesen mint azt Deák Ferencz is kívánta kellő előkészítés alapján, a teljes jogegyenlőség, és viszonyosság törvényes kívánalmainak megfelelően. Legyen ez a mi álláspontunk, legyen ez, amire törekszünk.

De addig is, míg jogos törekvéseinkkel sikereket érünk el, vállalva, egytértéssel és kitartó szívóssággal működünk arra, hogy jogainkban csorbát ne szenvedjünk. Naponta újabb és újabb sérelmek merülnek fel. Látjuk és tapasztaljuk, hogy rendszeres politika üzetik a hazai protestantizmus megtörésére. És bizony nem azokat az idöket éljük, melyekről Kölcsey Ferenc naplójában azt írhatta, „hogy Luther és Kálvin fiai összetett karokkal nézték, mint harcolnak az ország legelőkelőbb katolikusai a megtámadott protestantizmus szent ügye mellett.” Magunknak kell összetartva jogainkért, a törvényileg biztosított teljes egyenlőség és viszonyosságért küzdünk nem a felekezettel szemben, kikkel mi régi idöknek megfelelően a felekezeti béke és türelmesség állapotját visszaidézni óhajtandók, hanem a hatalmat kezelő kormányzattal szemben.

A konvent tagjai hosszas tapssal és zajos tetszéssel fogadták Bánffy Dezső báró politikai kijelentéseit. Ezután a konvent áttért a napi-rendre.

Baksa Lajos dr. előadó ismertette a dunántuli egyházkerületeknek feltérjesztését a „Ne Temere” kezdetű pápai dekrétum és egyéb vallás-felekezetek egyenjogosultságát érintő sérelmek, nemkülönben a tiszánineni egyházkerületnek a jezsuitákat Magyarországról kitiltó országos törvények végrehajtása érdekében, valamint ugyan-ezen egyházkerületnek a klerikalizmus terjedésének meggátlása érdekében a konventhez felterjesztett ügyeket.

Az iszákos kérése.

Templomtól nem messze a község korcsmája,
A falu romlottja s ördögök tanyája.
Kivül a részegek csúnya káromlása,
Odabent az ifjak kocintanak rája;
Isszák a józanság búfelejtő mérget,
Beveszik szívökbe a romlásnak lérgét.

Egy fiatal ember lép most a korcsmába;
Mély szomorúság ül eltorzult arcába;
Tán szeretne ő is az ifjak sorába,
Italt kérek mondá, italt a pohárba;
Mert ő neki már csak az a boldogsága,
Ha nem bír józanon gondolni múltjára.

Italt én nem adok, mondá a korcsmáros,
Mert tudom, hogy elméd máris attól kóros,
Tudom, hogy te ettől félig megörültél
S dolgozni, úgy hallom, hogy képtelen lettél;
Adósságodból sem törlesztettél semmit,
Eredj szemem elől, ne lássalak már itt!

Nagyot nézett erre ez az ifju ember —
Szólni akar nagyot — tán vár még, vagy nem mer,
Csak néz maga elé, majd a korcsmárosra,
Arcszíne vörösről változik sáppadra.
Szívét mintha döfné, valami úgy nyomja,
Felújúl lelkében, bűn s iszákos múltja.

Most az iszákos korcsmároshoz fordultan
Mondja, hogy hat éve mennyi idős voltam;
Mint ezek az ifjak reményekkel tele,
Óh ha rá gondolok szívem szakad bele!
Mint hallgattam másnak csábító szavára,
Lábamat rá tettem a sátán útjára.

— Hat évvel ezelőtt erős voltam és ép
Most testben-lélekben összetört nyomorék.
Te emberi fráter, te csábítottál el!
Mondád: Mérek hitelbe amennyi csak kell.
Ebben a szobában szoktam az iváshoz,
Mindenféle aljas istenkáromláshoz

Engem azt már tudom, senki meg nem menthet,
De ezen ifjakat még mentni lehet,
Énnekem már bátran mérheted italod,
Legalább időmnél előbb elpusztulok;
De ne mérd azoknak ezen ölü mérget,
Óh ne add az Isten szerelmére kérlek.

Kedves barátaim im most ti látjátok,
Mennyire sülyed egy, ki ma még iszákos;
Mint teszi ő tönkre lelkének épségét,
Kitörli szivéből az Istennek képét.
Akit a Teremtő emberré alkotott,
Óh annak Ő nagyobb méltóságot adott.

Szeretett testvérem, hogyha már elestél,
Nagy az Ő kegyelme, kétségbe ne essél;
Ragadd meg az Isten hatalmas jobbkezt,
Elfordítja rólad sátánnak erejét.
Hiszen Ő néked is jó, szerető Urad,
Jöjj, e perctől kezdve add át Neki magad!

Az én Karácsonyom!

Akkor is csak az volt a gazdám, aki most. — Akkor ő csak Nagytiszteletű Igazgató volt, most pedig Méltóságos Püspök. Én, akkor is semmi voltam, — most sem vagyok sokkal több; de ez nem változtat a dolgon semmit. Legfeljebb annyit, hogy akkori-

ját? — Keresnek egy embert, ki nem fél a fáradságtól, hirdetni három marék magyarnak a szeretet ünnepét.

Lelkem nagyon dagasztá a kitüntetés, lévén bundás (I. éves) papjelölt. Három faluban járni, három faluban dicsőséget szerezni. Nehéz feladat. De dicsőséggel megállani a sarat, a legnagyobb próbája a bundás arravalóságának!

A Képes Szent Bibliából. — Krisztus Pilátus előtt.

ban más asztalánál mondtuk el az asztaláldást sokan, most az én asztalomnál mondjuk — (kevesen.)

De az asztaláldás meg volt, s csak kirendelte a jó Isten azóta is rendre-rendre minden napon.

Ugy történt a dolog, hogy az akkori gazdám (éltesse a jó Isten sokáig) értésemre adá a karácsonyi legatio választás elején: nem lenne kedvem elvállalni a Bagos-utód-futódi hármass egyházközségnek legatio-

A „fogás“-ban nem vettem részt. Bagos-Ütőd-Futód nem is került electiora. Így hát büszke öntudattal valék, hogy nekem, hátul sunnyogó bundásnak, (lévén a legutolsó választók között) megmaradt vita nélkül a bizalmasan odaajándékozott Bagos társaival egyetemben.

Hát tudják-e, hogy hol esik Bagos? Bergengóczia a vasuti állomása. Gyalog három hegy és három

völgynyire a Mezőségen; szekérrel 4 órát megtart a völgyeken kerülve az utat.

A papnak jó előre jeleztem a kiváló szerencsém. Meg is jött reá a szives invitálás. Örömmel várnak, mert én leszek — ember emlékezet óta — az első bagosi legatus, aztán — tevé hozzá az én tiszteletesem: alkalmatosság vár az állomáson, amit annál is inkább igénybe vehetek, mert az uraság küld szivességből elibem.

Tehát jól felkészülve, nagy reménységgel indultam utnak. A hatodik gimnazista koromban vett nagy kabátomat rendbe hoztam, kopott helyeit befeketítem tintával. Szétfoslott gombházait újból kikötöttem sajátkezüleg. ünneplő ruhámat kitakarítottam; vulgó legatusi teljes felszereléssel indultam meghódítani a világot Bagos és tsai képviselőként.

Lelkemben előre megrajzoltam ama gyönyörűségeket, amikben majd részem leend. Elképzeltem: hogyan fogunk mi majd időt tölteni, hogy fognak szeretni, stb. stb. Nem felejtve el: hátha valamelyes fiatal leányokat is rendel a jó Isten, kikkel esetleg még táncolni is lehet majd!

Szép álmok! — Hiu remények!

Bergengőczi! — csendül a szó a vasuti kalauz ajkán, — s én sietve rohanok a kocsiból ki az állomás felé.

A mint szétnézek, két bundás vasuti örön és egy didergő állomási tisztén kívül egy teremtet lélek sincsen az állomáson, sem a környéken. — „No jól nézek ki“, gondolám magamban.

Tétovázó menésem ugylátszik felkelté az állomási tiszt figyelmét, mert megszólított: „Hová tetszik utazni?“ „Bagosra“ volt részemről a szomorú felelet s sóhajtva tevéem hozzá: „legatioba“. — „Ugy“ felel felvillanyozva a vasutas, „hiszen akkor ön a mi vendégünk is lesz“.

A kölcsönös bemutatkozások után szives szeretettel vezetett be irodájába az én emberem, hol értsemre adá, hogy az uraság maga fog hazavinni, mert Besztercére ment bevásárolni az ünnepre s a vonatja egy óra múlva érkezik, miután vonatja, a most elhaladott vonattal a szomszéd állomáson fog találkozni. Zernyei, — ez volt az állomásfőnök — lakásába vezetett, hol felesége már terített asztallal várt mireánk. Zernyei utalva arra, hogy jó emberük Létai, csak a másik vonattal jö meg, az uzsonnázás elhalasztását hozta javaslatba Létai érkezéig. Nemsokára berobogott a besztercei vonat is. Létai 40–45 körüli izmos, napbarnított ember, hasonló szivélyességgel foglalkozott csekélységgel is. Az uzsonnánk végétével előállt két fogat, egyik minket vitt hazafelé, a másik máhakat czabaktatott nyomunkban.

Az egyhangú utat gazdám egyhangú társalgása élénkítette. Szó került az egyházakról. Tőle tanultam meg, hogy Vincze bátyánk 40 hosszú esztendeje papja Bagos-Ütöd Futódnak. Öreg immár nagyon, alig bírja

a szolgálatot, azért is kértek ez ünnepre legatust Létay felajánlá szives vendégszeretetét ottartózkodásom egész idejére, mit én a Vincze bácsi al való előzetes megállapodásunk szemmel tartásával, megköszönve szépen, nem fogadtam el.

A bagosi parochia előtt állott meg fogatunk. A kocsizőrejre megnyílt az egyedül világos szobának ajtaja és megroskadt öreg embernek alakját világította meg az ajtónyíláson kiszűrődő lámpafény. „Öcsém, legatus te vagy?“ — hangzott a szó — mire Létaitól búcsút vevén, igyekeztem leendő főnökömmel minél hamarább a látás útján is megismerkedni.

Csakhamar a szobában valánk Öreg, tipegő anyóka a pap felesége, készíté az asztalt számomra.

A bemutatkozáson átesve, csakhamar a terített asztal gyönyörűsége feledteté vélem a négy órás kocsit. Olyan jól esett az öreg néni kínálása, mintha édes anyám szólt volna. Az öreg Vincze pap pedig édes atyai hangon oktatott teendőmre nézve.

„A három falut én járom be öcsém,“ szólt az öreg pap. „Holnap itt és Ütödön végzek, holnapután Futódon a sor. Te utánam jársz. Holnap délután itt végzed, holnapután Ütödön és harmadnapján Futódon fogsz predikálni. Nem kértem volna legatust, de már nem bírom, hogy folyton járjak. A tavalyi karácsony ágyba döntött és egész tavaszig nyomtam az ágyat.

„Jó éjszakát Öcsém“ — szólt, s az öreg házas-pár magamra hagyott.

Másnap az öreg pap kopogása ébresztett föl: „Siess öcsém, mindjárt harangoznak“. És alighogy elkészültem, érkező fogat larmáját hallom. Jönnek Zernyeiek s nyomban megkondul a harang, amire Létaiék is bekopognak a parochia ajtaján. Oly fel-emelő volt az én lelkem előtt, hogy a vasuti tiszt négy órát kocsikázik egy templomba menésért, a zivataros téli időben. Létai még ki sem piheni magát: itt van családostul. Valami megmagyarázhatatlan, csodálatos van ebben. Csakhamar bevonultunk a templomba s az előző események behatása alatt, mintha szivem mélyéből fakadt volna az ének:

„Krisztus Urunknak áldott születése“.

Aztán beszélt az öreg pap. Nem az én mestereim szónoki fogásaival, de azoknak a pásztoroknak érzelmeivel, kik elmentek tisztességet tenni a jászolbölcsőhöz.

Nem fellengős szóval, hanem annak az anyának szeretetével, ki a jászolbölcső mellett is fiát látta csak. A szemekbe szökő könnyekben egy élet jutalmát láttam, alig életet, ki az övéit, nyáját odaadással szeretni tudja. — Óh Istenem! ha én is így beszélhetnék! — Sóhajtottam magamban.

Alighogy véget ért az Istentisztelet, előállott Vincze bátya fogatja és vitte hirdetni a Krisztus születését, mi pedig bevonultunk a parochiára boldog ünnepet kívánni

Zernyei és Létai a tanítóval pár szót váltva, el-

távoztak és pár percre reá utánam küldtek, hogy siessenek az iskolába

Odaérve az iskola terem telve van gyermekkel, sok szülőt is látok s a tanítói asztal környékén amugy görnyed a két álvány, mindenféle ajándéktárgytól. Van ott biblia, kis ruha, csizma, irkák, könyvek, minden, ami egy falusi gyermeknek szükséges.

Ujból felhangzik az apró gyermekek ajkán is az ének:

„Krisztus urunknak áldott születésén“

Azután Léai kezd beszélni és osztja az ajándék tárgyakat. Sok kézcsók, sok könny a kézcsók nyomán ...

Imé a Krisztus itt megszületett!

A második és harmadik nap terheiben Vincze bácsival osztozva, bucsuzkodáskor előfog az öreg pap:

„Mond meg fiam az igazgatónak, köszönöm, hogy elküldött Téged. Isten áldja meg minden jóval,

Te pedig vedd ezt a csekélységet és tedd a többi pénzedhez, hogy vehess magadnak a keshedt nagykabátod helyébe ujat“ s ezzel 10 forintot tett minden szabódásom ellenére a kezeimbe.

Ez volt az én karácsonyom.

Nem cifra helyeken, nem szólamokban, de tetekben találjuk meg a karácsony hirdette szent szeretetet.

Osvdth Lajos.

Isten ígéje.

Jákebed.

(II. Mózes 1—2. rész.)

Hol a Nilus tengerbe vész, ott a gazdag Gózenben nehéz szolgaságban nyomorog Jákób maradéka, Izrael népe. Szaporodása miatt aggasztó gond gyötri a Faraó fejét. Ha valami módon összetűz ellenségeivel, félő, hogy Izrael azokhoz pártol — gondolja a Faraó — tehát tenni kell valamit. És tesz.

... Gyűlnek a sárhalmok. Halmozódásuk a téglák ezrei. Sorakoznak a körakások. Építi Izrael Pitómot és Rámszeszt, a két kincstartó várost. Nagy cseppekben gördül alá arcán az emberfölötti munka verejtéke: millió és millió napsugár nyilazza mint megannyi méhfulánk a velőkig; közben durva felügyelők ostora csattog hátán, majd elfojtott jaj tör fel tikkadt ajkán. És mégis szaporodik. Jármában nem vész, nem hal. Valóban tenni kell valami mást — szól a Faraó. És tesz.

Zsarnoki féltése kieszeli a vérengzést, mely ha sikerül, tulszárnyalja Bethlehem szomoru játékát, amikor egész nemzedék halt ki az emberiségéből. Ha látjátok, hogy fiakat szülnek Izrael asszonyai, megöljétek azokat — hangzik a kegyetlen parancs a bábáknak. És nem ölték meg. És Izrael csak tovább szapo-

rodik. És most már megfájdul a Faraó feje. Zugó agya tervet tervre épít. Valamennyin tulad

Egyik követi a másikat, miként a szőke Nilus hullámai Talán e tovagyrűző hullámok látása sugalta az újabb tervet. Mert jött a parancsolat: minden újszülött zsidó fiu folyóba vettessék. Nap-nap után siralomháza Gózen földje, Izrael újszülött fiain lakmároznak a Nilus szőrnyei. Nincs, ki megszámlálja a könnyek záporát. Nincs ki könyörüljön zokogó sziveken. Nincs ki meghallja az igaz fájdalom panaszát. Halk a jajnak szava, ha a trón oly magas.

* * *

... Mély ráncokat szántott a gond a Lévi nemzetségbeli Amrám arcán. Felesége, Jákebed várandós. Anyasága tudatában lelket rázó kin sorvasztja Jákebedet. Szemei előtt folytak le a kegyetlenségek. Sok ártatlan zsidó fiu felett látta összecsapni a Nilus hullámain. Vajjon ő is e kegyetlen sorsra szül-e. Nem jobb volna-e e szőrnyű pillanatnak elejét venni? Elemészteni önmagával együtt ama jövendő életet. Nem lehet. Hiszen még bizonytalan, ha vajjon hullámsirnak szül-e? És aztán az életet az Úr adja, csakis ő veheti el. Kétségek között hanyatva, lemondással várja a jövőt.

Csapások, melyek megtörik a férfi esztét, melyek porba döntik őt; ellenkezőleg fölkeltik a nő tetterejét s oly bátorságot kölcsönöznek neki, mi néha fenséges látványt nyújt — mondja egy nagy gondolkozó. Hátha a nő még anya is?! ... Így volt ez Jákebeddel is. Az elkövetkező események forgatagából valami fenségesen bontakozik ki erős, anyai lelkének találékonysága.

Fia született. Határtalan szeretettel veszi karjaira. Végtelen boldogság ömlik el egész valóján. Aztán megremeg. Saskarmait szívébe vágja ama kegyetlen óra gondolata, midőn vad poroszlók tépik le kebléről szerette magzatát. De nem! ... Mindenáron megmenti. És három hónapig rejtegeti. Három hónapon át küzd a könyörtelen halállal gyermeke életéért.

Majd gyékényből ládikát font. Kívül-belül gondosan bekente viasszal és enyvvel. Puha ágyacskát vetett beléje. Kisdedét óvatosan beléféktette. Titkon a Nilushoz vitte. Ott a viz szélében zizegő nád közé helyezte. Hadd legyen megmentője a hömpölygő folyó, a Faraó eszköze. Es kis leánykáját őrzőnek állítá melléje. Ime, minő találékony s merész az igazi anyai szeretet! ...

* * *

Alkonyatra hajlik Egiptom izzó napja. Rabnőivel fürödni megy a Faraó leánya. Alig lép a vízbe, nyöszörgés üti meg a füleit. Megkerül a ládácska. Királyleány karján szendereg Jákebed fia.

Jó lelke megszanja És kész elhatározása. Föl-emeli. Fiának fogadja. Mily örömmel szalad anyjához a kis Mirjom, Jákebed leánya. Együtt mennek vissza. Vedd e gyermeket, tartsd meg számomra — szól a királyleány — s jutalmad nem marad el. Istenem?! ..

Megadatott az már. Hisz övé gyermeke. Ő lehet dajkája. És ápolta és gondozta, hiven a parancshoz. Majd a mikor felnőtt, a mikor erős lett, királylányhoz vitte, ki Mózesnek nevezte.

Az első adventi próféta, Keresztelő János kérdezi a Krisztustól: te vagy-e amaz eljövendő, vagy mást kell-e várunk. Krisztus a küldöttektől üzenve mondja nékik: beszéljétek meg Jánosnak a miket látatok és hallottatok, többek között, hogy a „halottak feltámadnak“. Tudniillik: az élőhalottak; a valláserkölcsi élet halottai. Kik között nagy számmal vannak: ifjak; szülőknek gyermekei. Elragadta őket az indulat heve; elvakította őket a nemtelen kívánságok özöne; érzéketlenné tette a testiség; lábaik leragadtak a bűn iszapjaiba.

A kétségbeesett szülők remegve rejtegetik őket a bűnök százai elől: szóval, tanácssal, szeretettel, szigorral. Mindhiába! Rákerül életök hajócskája, mint Jákebed fiainak ládácskája, a vétkek egész folyamára, hol száz esély közül kilencvenkilenc a pusztulásé és csak egy. az utolsó: a szabadulásé. De annak az anyai szeretetnek ezt föltétlenül meg kell ragadnia. A régi világ egy bölcs embere mondotta, hogy egy pontból a világot sarkaiból kivetné. Azt a századik pontot keresse meg az a találékony anyai szeretet és abból fordítsa ki sarkaiból gyermekének egész, bűnös világát. A bűnök vérengző, zsarnoki hatalma által ne engedje erejét meglepni, hanem ő játssza ki azt. Jákebed kijátszotta a Faraót; legyen példa minden anyának gyermeke megmentéséért, ha az az ellenség maga volna a bűnök Faraója is. Semmi sem lehetetlen amaz érzelemnek, a szülői, illetve anyai szeretetnek, mely mindenható.

Molnár Imre.

Kegyesség utja.

Mit teszel Ő érette ?!

Egy hívő fiatal ember halálos ágyon feküdt; betegsége idejében tért meg s talált békét az Urban. Egy napon édes anyja a mellék szobából így hallja őt kiáltani: „Elveszett, elveszett; hiába, elveszett!“ Aggódva siet hozzá édes anyja: „Fiam, édes fiam, csak nem vesztetted el a Jézusban vetett hitedet?“ „Nem, édes anyám“ — felelé a beteg — „Teljes bizalommal megyek az örökkévalóságba, mert tudom, hogy a Jézus megváltott engem, de az életem, mely hiábavaló volt, elveszett. Huszonnégy évet töltöttem és semmit sem tettem Ő érette. Önmagamnak éltem s a világnak és csak későn adtam át magamat Neki. Ő elfogadott, de én semmit sem tettem érette, ezért van egy elveszett élet mögöttem.

Legyen ez egy ijesztő és egyszersmind buzdító példa az ifjak számára.

Fiatal leányok! Ifju emberek! Még ma adjátok magatokat át Neki; mindennap elveszett, melyet nem Neki éltek. Boldogok, akik ifjai erőiket az Úrnak szentelve, korán beoltatnak és sok gyümölcsöt teremhetnek.

A divat.

Egy vidéki keresztény ember városi urak társágába került egy lakoma alkalmával. Amint betálaták az ételt, a társaság tagjai azonnal hozzáfogtak az evéshez. A mi vidéki emberünk pedig imára kulcsolta kezeit, elmondá asztali imáját s csak azután evett. Erre a társaság egyik tagja gunyosan kérde tőle:

„Nemde bácsikám, kigyelmeteknél még mindig a régi divat megy ugye? Ott még mindig imádkoznak mindnyájan?“

„No ezt nem gondolnám, — felelt az öreg. — Van néhány szarvasmarhám, azok soh'sem imádkoznak, midőn enni kapnak. Ők bizonyára az új divathoz alkalmazkodnak.“

Ez a felelet elszégyenítette a gúnyolódót.

Egyháztársadalom.

A Kálvin-Szövetség ünnepélyes megnyitó felolvasó estélyét f. hó 9 én tartotta meg Budapesten a Vármegyház dísztermében, melyet Pestvármegye liberális gondolkozásu alispánja díjmentesen bocsátott rendelkezésre. Az ülésen nagyszámu és előkelő közönség gyűlt össze, amely igazolta, hogy a református hívek körében a socialis munkára vállalkozó Kálvin-Szövetség már eddigi rövid működésével is gyökeret vert. Az emelvényen Kenessey Béla erdélyi püspök, a Szövetség elnökének vezérlete alatt, Petri Elek budapesti lelkész, Révész Kálmán kassai esperes, egyházi alelnökök, Gonda Béla min. tanácsos, Bernát István dr. orsz. képvis. világi elnökök, Hamar István theologiai tanár, titkár és dr. pálóczi Horváth Zoltán ügyv. titkár foglaltak helyet. A díszes közönség soraiban ott voltak Darányi Ignác földművelési miniszter, György Endre ny. miniszter, Szabó Albert curiai tanácselnök, Csiky Kálmánné leányával, Molnár Sándorné leányával, Bilkei Pappné, Joannovitsné Uray Irén leányával, Szabó Péter és Lénárt József esperesek, Bokor József egyetemi tanár, Buday Emil és Mészáros Kornél gyógyszerészek, Baksa Lajos dr. konventi előadó, dr. Németh József oszt. tan., Kenessey Kálmán min. tan., dr. Havas Gyula ny. kir. tanfelügyelő, Somogyi Aladár dr. képviselő, Bieber Gyula dr. kir. jbiró, Gönczy Miklós mérnök, dr. Szabó Aladár és Haypál Benő budapesti lelkészek, Kajel Endre lelkész (S.-Endréd), Sodivý L. lelkész (Nyitra), dr. Székely József (Szentmártonkátá),

1909

Kerékyártó Arpád presbiter, dr. Porcs István és dr. Csohány Sándor ügyvédek, Kónya Gábor ifj. egyleti missionárius vezetésével egy sweici ur a feleségével, Böszörményi Jenő a L. Zs. egylet missionáriusa s többen. Kovácsy Sándor világi elnök és Vámosy Károly gondnok a VI. VII. kerületi templomépítő bizottság ülése miatt kimentették magukat

A felolvasó est Petri Elek áhitatos imájval vette kezdetét, mely után Kenessey püspök tartott hatalmas és lendületes megnyitó beszédet. Rámutatott az ingyen, kegyelemből nyert erők felhasználásának kötelességére, mely a kálvinizmusnak mindenkor legfőbb erőssége volt. Minden egyháztagnak teljesíteni kell kötelességét, Isten által adott szellemi és anyagi tehetségeinek mérvéhez képest s az ebből mindenkire háramló felelősség tudatában, hogy szabadokká legyünk! Ez volt beszédének magva. Beszédének hatása alatt emelkedett hangulatban folyt le az ünnepség többi része. Bernát István ügyvezető alelnök ismertette a K. Sz. céljait és eszközeit, s közölte a szövetség működésének eddigi tereit. Kellemesen érintette a jelenlévőket a gyulai alakulóban lévő helyi szövetség üdvözlő sürgönye s hogy Pápán is alakulóban van a helyi szövetség, Zomborban pedig 15-en léptek be a szövetségbe, úgy, hogy itt is meg lesz alakítható a helyi szövetség. Kellemes benyomást tett az is, hogy a „Bndapest” napilap vezércikkében emlékezett meg a Kálvin Szövetség fontos szerepéről. Bernát ismertetése után Maday Gyula ref. főgym. tanár „Pacsirta szó” címmel hangulatos vallásos költeményt adott elő, melynek különösen befejező versszakában Kálvinnak a libertinusok ellen küzdelmére hivatkozó frappans hasonlata általános tetszést keltett. Kovács Ernő orsz. képviselő a „Diákotthon”-ról tartott a kérdés alapos ismeretéről tanuskodó s nagy gyakorlati érzékre való előadást; kimutatván a módokat, melyek mellett egy „Kálvinista diákotthon” megvalósítható volna. Tekintve, hogy ág. hitv. testvéreink Üllői uti házukban 50 diák számára már a közel jövőben szándékoznak ily otthont létesíteni. Kívánatos volna, hogy kálvinista fiainknak is minél hamarabb emeltessék hasonló otthon. Az ifjuság helyes nevelésétől függ jövőnk, amint erre a felolvasó helyesen mutatott rá. P. Horváth Zoltán titkár felszólalva a Bethlen Gábor-kör kis diákotthonának fejlesztésében véli a kérdést megoldhatónak s rámutat arra, hogy néhány év küzdelme után a protestáns diákság önerőből s a közönség adakozásából már is 8—10 diáknak ad ingyen szállást s többre megy azoknak száma, akiknek ingyen ellátást szerez s megélhetési lehetőséget közvetít. Hivatkozik ezen kis diákotthon első neves gyümölcsére a Bethlen Gábor-kör énekkarára, mely elismerésre méltó luzgalomról és hivatottságról tett bizonyosságot előadott éneke által s tett bizonyosságot arról is, hogy a protestantismus folyton képes új és új erőket sorompóba állítani s

hogy a felelősségnek tudata, amire az elnök hivatkozott, él az ifjuság körében is. Hamar István theol. tanár buzgó fohászával véget ért a sikerült ülés.

E helyen bővebben is tájékoztatjuk olvasóinkat arról, hogy minő orvoslásra megért kérdéseket vont be a K. Sz. működési körébe.

1. A ref. theológiák, tanító és tanítónőképző intézetekben óhajt gazdasági, közgazdasági (szövetkezeti), jogi és társadalomtudományi (socialis) kurzusokat rendezni. Ezen intézetek igazgatóit eziránt megkereste s remélhetőleg már a folyó iskolai évben — ha nem is mindenütt — lesznek ilyen kurzusok tarthatók a theológusok és képezdei hallgatók gyakorlati ismereteinek bővítésére.

2. A cselédlányoknak a vasutnál való fogadása, elhelyezése, erkölcsi védelme és a felettük való patronage gyakorlása tekintetében a Nőegyletek Országos Szövetségével együttesen kíván aktiót indítani s az ez iránti tárgyalások küszöbön vannak. Kolozsváry Lajosné bizatott meg konkrét javaslatok elkészítésével.

3. A kivándorló hitsorsosok külföldi védelmére vonatkozólag dr. Németh József min. oszt. tanácsos bizatott meg a kérdés kidolgozásával s javaslatok előterjesztésével. (A legközelebbi felolvasó est tárgya is valószínűleg ez leendő.) Egyben felir a kormányhoz a kivándorló hajókon ref. istentiszteletről való gondoskodásért.

4. A munkások körében azok megnyerésére a Lorántffy Zsuzsánna egyesülettel együttesen tart munkásszejeveteleket, egyelőre a Budapest Ferencvárosi napközi otthonban. Okt. 10-én p. Horváth Zoltán titkár „A zárosi munkás lelki szükségéi” címmel tartott előadást s dec. 12-én dr. Kovács J. István „A protestáns egyházak munkája Angliában a munkások körében” címmel fog előadást tartani.

5. Marosvásárhelyen szept. 11-én lelkészek és tanítók részére a székelykirendeltség támogatásával tartott socialis kurzuson már résztvett a K. Sz. titkára által, aki „Hogyan fogjon a lelkész és tanító egyháztársadalmi munkához a faluban” címmel tartott előadást, amelyet a szövetség anyagi ereje erősödésével szándékozik kiadni.

6. A lelkészek és tanítók részére oly tájékoztató könyvet szándékozik kiadni a szövetség, amelyben a napi élet szükségéhez mérten tanácsot és utasítást nyerjen a lelkész és tanító egyházi és egyháztársadalmi, közgazdasági, szövetkezeti, jog- és adóügyi kérdésekben s hivatásuk is könnyen és hozzáférhetőleg adhasson tanácsot a legkülönbözőbb bajaikban. Ennek tervezetét a titkár már elkészítette s a legközelebbi választmányi ülés fog határozni ezen a „Tanácsadó” miképeni megírása és kiadása tárgyában.

7. A *Kálvin-jubiläum* előkészítésében s a *Kálvin-muzeum* felállításában is részt óhajt venni s e kérdésben legközelebb jut végleges megállapodásra.

A szövetségnek 18 alapító tagja van eddig és

pedig: Darányi Ignác, Kovácsy Sándor, György Endre, Illosvay Lajos, Elek Pal, Bernát István, dr. Antal Géza báró Korányi Frigyesné, Petri Elek, Papp-Szász Lajos, Papp-Szász Lajosné, báji Patay Gyuláné, Kelecsényi Zádor, pálóci Horváth István, pálóci Horváth Zoltán, Szabó Péter esperes, Czell Vilmos, Kájel Endre.

A rendes és segítő tagok között is sok jeles erőt nyert a szövetség s napról-napra nagyszámmal jelentkeznek új tagok (alapító tagsági díj 150 kor., rendes tagok 5 kor., segítő tagok 1 koronát fizetnek évenként. Alapszabályok, füzetek, belépési nyilatkozatok kaphatók a budapesti ref. lelkeszi hivatalnál IX., Kalvin-tér 7., ugyanide küldendők a tagsági díjak.)

H i r e k.

Olvasd a Bibliát.

Imádságunk és Isten ígérete.

(Lukács ev. II. 1—13.)

Az ó-szövetségi történetek menetét megszakítjuk ma, hogy Jézus lábához ülve, tőle tanuljuk azt, a mi lelki életünk legfontosabb nyilvánulása, tőle tanuljunk imádkozni. A szív lélegzet-vételének nevezték az imádságot és valóban ezáltal jutunk tisztább, mennyei légkörhöz, ez kapcsol össze magával az Istennel.

Oktató jegyzetek:

1. Milyen dolgokért kell imádkozni? Ezt Jézus megmutatja az Uri imában. Nem a mi emberi, földi kívánságaink álljanak első helyen; hanem mindenekelőtt az Isten nevének dicsőítéséért, akaratának teljesítéséért imádkozunk. De kérhetünk tőle segítséget és áldást a mi ügyeinkben, bajainkban is. Minden gondunkat ő reá vethetjük. Mindazt kérhetjük, amire szükségünk van. Az Úr nem ígért senkinek földi gazdagságot, hírnevet, hatalmat, de azt ígéri, hogy jó pásztorunk lesz, nála semmiben meg nem fogyatkozunk. Főképen lelki bajainkban, ha bűn vagy kísértés támad ránk, segítségünkre fog jönni. S hogy minél jobban megismerjük azt, a mi valóban javunkra van, azért kérjük tőle a legjobb adományt, a Szent lelket.

II. Hogyan imádkozunk. Úgy fohászkodjunk az Istenhez szerető Atyánkhoz, akihez mi is szeretettel ragaszkodunk. Bizzunk benne, hogy azt adja meg nekünk, a mi valóban javunkra van, s a mi árthatna, azt megtagadja. Hittel imádkozunk, mert neki van hatalma, hogy mindent meg tegyen és megadjon, a mi valóban javunkra szolgál. Mint az az ember a példabeszédben, úgy imádkozunk mi is bevallva, hogy semmink sincsen, alázatosággal hajoljunk meg az Úr előtt és minden erőt, minden jót csak az ő kegyelmétől várjunk. S ha az Úr nem hallgat meg mindjárt, álhatatosan imádkozunk s így mutassuk meg hitünket. Mindenkor a Jézus nevében imádkozunk, mert ő érte hallgatja meg Isten a mi kérésünket, ő a mi közbejárónk, ki értünk esedezik.

„Edes néni szolt egy kis leány — találtam egy kulcsot, amivel megnyithatom az emberek szívét!” „Micsoda kulcs az?” kérdezte a néni. „Ez a kicsiny

szó: Kérem. Ha valakinek azt mondom: Kérlek, segíts: mindig megteszi”. Ezzel a kulccsal megnyithatjuk a mi mennyei Atyánk szívét is.

Füzi Sándor. Az ótordai református egyház-község érdemekben gazdag lelkipásztora, Füzi Sándor, életének 67 ik, papságának 38-ik esztendejében tíz napig tartó súlyos szenvedés után folyó hó 5-én este 9 órakor elhunyt. Hült tetemeit folyó hó 8-án d. u. 2 órakor helyezték örök nyugalomra a református templomban tartott gyászistentisztelet után. — A megboldogult egyike volt papi karunk legnemesebb alakjainak.

E. Ujvári István bukaresti ref. esperes — mint a Református Szemlében olvastuk — Ő felsége a Ferencz József rend tiszti keresztjével tüntette a külmisszió terén szerzett érdemeiért. Hálásan nyugtázzuk kormányunknak az igazi érdem méltó elismerését, de az Ujvári István kitüntetésében többet látunk, mint pusztán egy személy vagy egy kálvinista pap kitüntetését. Ujabb elismerését látjuk annak, hogy a magyar nemzeti érdekeknek hűségesebb, önzetlenebb és igazibb szolgálói nincsenek, mint a sokszor lenézett, lekicsinyelt és háttérbe szorított kálvinista papok. Ujvári Istvánnak e kitüntetése diadala a magyar nemzeti érdekek külföldön való szolgálatában a becsületességnek, az önzetlenségnek, a demagógiát megvető kulturmunkának. Csak kevesen tudják, hogy mily elkeseredett kemény küzdelmet kellett hosszú évek során vívnia Ujvárinak; mennyi gáncs, stb. meghurcoltatás, testet-lelket emésztő küzdelem árán sikerült ezt biztosítani. Az Ujvári kitüntetése az Ujvári szellemének győzelmét jelenti a romániai misszió és Magyarország vezetésében. Ezért örvendünk s ehhez gratulálunk Ujvári barátunknak. Legyen továbbra is áldás a munkáján.

A szentháromsági ev. református és unitárius elemi népiskola növendékei ez évi december hó 12-én este 7 órakor kezdődőleg az iskola helyiségében — hiányzó tanszereiknek beszerzése javára — tanítóik vezetése mellett *mű oros protestáns gyermek estélyt* rendeznek. Műsor: 1. Hymnus. Uni sono, éneklik mindkét iskola növendékei. Harmonium n kíséri Balázs J., hegedűn Szabó G. tanítók. 2. Szavalatok, előadva a növendékek által. 3. „Az eltévedt fiucska”. Színmű 1 felvonásban. Előadják mindkét iskola növendékei. 4. Nemzeti zászó. 3 szólamra éneklik mindkét isk. növendékeinek kara. 5. Szavalatok, előadva a növendékek által. 6. Nagy bibliai élőképzet. „Kain és Ábel” 2 képben, bengál tüzfény változatokkal világítva. 7. Kedves hon. 3 szólamra éneklik mindkét isk. növendékeinek kara. Belépti díj személyenkint 40 fillér.

Fizessünk elő a „Vasárnap”-ra.